

**Szkoła Muzyczna I i II st.
im. Z. Noskowskiego w Gdyni**

**Przedmiotowe Systemy Oceniania
Sekcja Teorii, Chórów i Orkiestr SM I i II st.**

II ETAP EDUKACYJNY

Spis treści

I Ogólne zasady systemu oceniania	str. 4
1. Cele oceniania przedmiotowego	str. 4
2. Sposoby powiadamiania ucznia i rodziców /opiekunów o wymaganiach edukacyjnych i kryteriach oceniania	str. 4
II Treści nauczania poszczególnych przedmiotów i formy sprawdzania osiągnięć	str. 5
KSZTAŁCENIE SŁUCHU (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 5
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 5
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 5
3. Materiał nauczania	str. 6
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 11
5. Kryteria oceniania	str. 12
ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 12
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 12
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 12
3. Materiał nauczania	str. 13
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 13
5. Kryteria oceniania	str. 13
LITERATURA MUZYCZNA (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 14
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 14
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 14
3. Materiał nauczania	str. 16
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 16
5. Kryteria oceniania	str. 16
HISTORIA MUZYKI (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 16
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 16
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 17
3. Materiał nauczania	str. 18
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 20
5. Kryteria oceniania	str. 21
FORMY MUZYCZNE (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 21
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 21
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 21
3. Materiał nauczania	str. 22
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 22
5. Kryteria oceniania	str. 22
HARMONIA (II ETAP EDUKACYJNY)	str. 23
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu	str. 23
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu	str. 23
3. Materiał nauczania	str. 24
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia	str. 27
5. Kryteria oceniania	str. 27

CHÓR PSM II st.	str. 28
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu.....	str. 28
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu.....	str. 28
3. Materiał nauczania.....	str. 29
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia.....	str. 29
5. Kryteria oceniania.....	str. 29
ORKIESTRA PSM II st.	str. 30
1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu.....	str. 30
2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu.....	str. 30
3. Materiał nauczania.....	str. 30
4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia.....	str. 31
5. Kryteria oceniania.....	str. 31
III Warunki uzyskiwania ocen cząstkowych i semestralnych oraz poprawy swoich wyników	str. 31
IV Wymagania na poszczególne stopnie	str. 32
V Skala procentowa/punktowa ocen	str. 34

I OGÓLNE ZASADY SYSTEMU OCENIANIA

1. Cele oceniania przedmiotowego

1.1. Wspieranie rozwoju ucznia.

1.2. Diagnozowanie osiągnięć ucznia w kontekście wymagań edukacyjnych ujętych w programie nauczania.

1.3 Dostarczanie uczniom, rodzicom (opiekunom) informacji o postępach, osiągnięciach lub trudnościach w nauce.

1.4 Doskonalenie pracy dydaktycznej i metodycznej nauczyciela.

2. Sposoby powiadamiania ucznia i rodziców (opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych i kryteriach oceniania

2.1 Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;

- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;

- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

(warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych z wyjątkiem oceny ustalonej w trybie egzaminu promocyjnego lub końcowego,

- konsekwencjach otrzymania negatywnej rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

2.2 Informacje, o których mowa w pkt. 2.1 nauczyciel przekazuje:

- uczniom – w formie ustnej na pierwszych zajęciach dydaktyczno-wychowawczych

- rodzicom - w formie dokumentu zamieszczonego na stronie szkoły, fakt przekazania informacji o wymaganiach edukacyjnych rodzice potwierdzają odpowiedzią zwrotną w dzienniku elektronicznym, zwanym dalej e-dziennikiem

- uczniowie pełnoletni mają prawo do otrzymywania wszelkich informacji z pominięciem rodziców (prawnych opiekunów).

2.3 W listopadzie i kwietniu odbywają się wywiadówki śródsesemestralne, podczas których nauczyciel danego przedmiotu informuje rodziców/ prawnych opiekunów uczniów niepełnoletnich o postępach w nauce.

2.4 Na trzy tygodnie przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej nauczyciele wszystkich przedmiotów informują uczniów w formie ustnej o przewidywanych ocenach semestralnych lub końcowych. W przypadku przewidywanej oceny niepromującej ocena ta musi się pojawić w e-dzienniku najpóźniej na trzy tygodnie przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

2.5 Informację o postępach i trudnościach uczniów w nauce, rodzice otrzymują podczas indywidualnych spotkań lub wywiadówek.

II TREŚCI NAUCZANIA POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW I FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

mgr T. Świercz, mgr P. Ptach-Dembska

KSZTAŁCENIE SŁUCHU (II ETAP EDUKACYJNY)

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Rozwijanie słuchu muzycznego ucznia poprzez kształcenie słuchu wysokościowego, harmonicznego i barwowego, poczucia rytmu, pamięci muzycznej oraz rozwijanie kreatywności i wyobraźni muzycznej.
2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki poprzez:
 - rozwijanie i doskonalenie percepcji, umożliwiającej uczniowi słuchową analizę zjawisk muzycznych;
 - działania praktyczne utrwalające wiedzę ucznia z zakresu języka muzycznego różnych epok i stylów;
 - doskonalenie zdolności słuchania ukierunkowanego, koncentracji i podzielności uwagi ucznia.
3. Doskonalenie umiejętności czytania nut poprzez utrwalanie i rozwijanie umiejętności odtwarzania zapisu nutowego przez ucznia.
4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej poprzez działania praktyczne mające na celu utrwalanie i rozwijanie tej umiejętności.
5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie poprzez różne formy działań zespołowych w zakresie odtwarzania, interpretowania i tworzenia muzyki.
6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji poprzez pracę z uczniem z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz zachętę do uczestnictwa w życiu muzycznym.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje oraz odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) ze słuchu i z wyobraźni struktury interwałowe i akordowe oraz skale i gamy;
- 2) identyfikuje słuchowo wskazane zjawisko w przykładzie muzycznym;
- 3) zapamiętuje i odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) przykład muzyczny po prezentacji słuchowej lub wzrokowej;
- 4) określa funkcje i literowe nazwy akordów w wysłuchanym przykładzie muzycznym;
- 5) rozpoznaje i określa brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;
- 6) improwizuje i tworzy przebiegi muzyczne do podanego schematu rytmicznego, materiału dźwiękowego, funkcji harmonicznym i tekstu słownego;
- 7) uzupełnia z wyobraźni brakujące elementy przebiegu muzycznego.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń poprzez analizę słuchową, wzrokową i wzrokowo-słuchową potrafi rozpoznać i nazwać w przykładzie muzycznym:

- 1) interwały i akordy;
- 2) typ tonalności (tryb tonacji, rodzaj skali);
- 3) ambitus;
- 4) zjawiska metryczne, agogiczne i dynamiczne;
- 5) następstwa harmoniczne i rodzaje kadencji;
- 6) środki artykulacyjne i kolorystyczne;
- 7) obsadę wykonawczą;
- 8) fakturę;

- 9) zasadę kształtowania formy;
- 10) styl historyczny i indywidualny.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń:

- 1) odtwarza (głosem, na instrumencie i innymi sposobami) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno - i wielogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) dba o precyzję intonacyjną i rytmiczną wykonywanego przebiegu muzycznego;
- 3) transponuje przebiegi muzyczne i odczytuje partie instrumentów transponujących.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń:

- 1) posługuje się zapisem nutowym zgodnie z prawidłami ortografii muzycznej (w kluczu wiolinowym, basowym, altowym i tenorowym);
- 2) posługuje się literowymi nazwami dźwięków, solmizacją, symbolami interwałów, akordów i funkcji harmoniczych;
- 3) orientuje się w zapisie nutowym i potrafi w nim odnajdywać wskazane i usłyszane zjawiska muzyczne;
- 4) zapisuje jedno- i dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 5) koryguje błędy i uzupełnia brakujące fragmenty w zapisie nutowym.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń:

- 1) współwykonuje i współtworzy wielowarstwowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) organizuje pracę zespołu wykonawczego;
- 3) potrafi konstruktywnie i obiektywnie ocenić interpretację własną i współwykonawców;
- 4) formułuje, metodą dyskusji, kryteria estetyczne i wartościujące w odbiorze muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń:

- 1) wyszukuje i świadomie dobiera ćwiczenia rozwijające predyspozycje słuchowe i wspomagające jego rozwój muzyczny;
- 2) korzysta z literatury specjalistycznej, dostępnych technik informacyjnych, poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym;
- 3) korzysta z programów komputerowych służących doskonaleniu kompetencji słuchowych lub wymagających ich wykorzystania;
- 4) poznaje literaturę muzyczną przez uczestnictwo w życiu koncertowym i słuchanie nagrań.

3. Materiał nauczania

I ROK NAUKI INSTRUMENTALISTYKA, RYTMIKA, WOKALISTYKA

1. Śpiew gam (dur, moll z odmianami) do siedmiu znaków od różnych stopni (literowo, solmizacją, cyfrowo) naturalnie, a także w sposób zrytmizowany, w kanonie.
2. Śpiew dźwięków prowadzących gamy, jej tetrachordów, triady.
3. Rozpoznawanie gam – materiału dźwiękowego, na którym oparte są przykłady.
4. Słuchowe rozpoznawanie i zapis (symbolem, dźwiękami) interwałów pojedynczych i podwójnych, melodycznych i harmoniczych, struktur interwałowych/cyfrowych
5. Śpiew interwałów gamowłaściwych, od podanych dźwięków, interwałów z rozwiązaniem,
6. Śpiew struktur interwałowych
7. Śpiew akordów (trójdźwięków, D⁷, a. chopinowskiego) dźwiękami, składnikami, cyfrowo

8. Rozpoznawanie akordów (trójdźwięków, D⁷, a. chopinowskiego) w fakturze trzy- i czterogłosowej
9. Rozpoznawanie kadencji w przykładach (doskonała, rozszerzona, zawieszona, zwodnicza, plagalna)
10. Analiza słuchowa i wzrokowa funkcji harmonicznyc w utworze opartym na akordach triady i D⁷.
11. Zapisywanie jednogłosowych dyktand pamięciowych ze słyszalnym akompaniamentem lub bez akompaniamentu opartych o materiał dźwiękowy gam
12. Zapis granych na fortepianie lub odtwarzanych z płyty dyktand melodycznych: homofonicznych i polifonizujących w kluczu wiolinowym i basowym
13. Śpiew i zapis dyktand w transpozycji o sekundę.
14. Uzupełnianie zapisu nutowego w utworach jedno i dwugłosowych
15. Korygowanie błędnego zapisu nutowego w utworach jedno i dwugłosowych
16. Zapis dyktand harmonicznyc (piony akordowe, funkcje)
17. Określanie barw instrumentalnych i głosów wokalnych w przykładach z literatury muzycznej i ich nazewnictwo polskie i włoskie
18. Określanie rejestru brzmienia dźwięków, motywów, fraz realizowanych przez różne instrumenty na przykładzie z literatury muzycznej
19. Śpiewanie jednego głosu z równoczesnym graniem pozostałych w kluczu wiolinowym i basowym
20. Śpiewanie z równoczesnym stukaniem lub klaskaniem prostych dwugłosowych ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (melodia tonalna) przez jednego ucznia.
21. Realizacja głosem z poprawną intonacją solfeżu w kluczu wiolinowym i basowym literowo i solmizacyjnie
22. Realizacja struktur rytmicznych metrycznych (posiadających kreski taktowe) grupy rytmiczne przypadające na jedną ćwierćnutę i dłuższe wartości oraz grupy stosowane w metrum 3/8
23. Zapis dyktand rytmicznych jedno- i dwugłosowych w metrum 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8 oraz 6/4 i 3/2 realizowanych przez instrumenty perkusyjne lub jako zapis rytmu z melodii
24. Zapisywanie dyktand melodyczno – rytmicznych dwugłosowych realizowanych przez dwa różne instrumenty perkusyjny i melodyczny
25. Uzupełnianie oznaczeń artykulacyjnych i podstawowych technik wykonawczych w przykładzie.
26. Realizacja ćwiczenia przygotowanego i wyszukanego przez ucznia lub zapoznanie się z artykułem dotyczącym kształcenia słuchu

II ROK NAUKI INSTRUMENTALISTYKA, RYTMIKA, WOKALISTYKA

1. Śpiew gam (dur z odmianami, moll z odmianami) do siedmiu znaków od różnych stopni (literowo, solmizacją, cyfrowo) naturalnie, a także w sposób zrytmizowany, w kanonie.
2. Śpiewanie nazwami literowymi skal modalnych, góralskiej i cygańskich, pentatoniki hemitonicznej i anhemitonicznej, gamy chromatycznej regularnej
3. Śpiew dźwięków prowadzących gamy, jej tetrachordów, triady.
4. Rozpoznawanie skal – materiału dźwiękowego, na którym oparte są przykłady.
5. Słuchowe rozpoznawanie i zapis (symbolem, dźwiękami) interwałów pojedynczych i podwójnych, złożonych, struktur interwałowych/cyfrowych
6. Śpiew interwałów od podanych dźwięków, interwałów charakterystycznych w gamach durowych
7. Śpiew struktur interwałowych
8. Śpiew akordów (trójdźwięków, D⁷, a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą) dźwiękami, składnikami, cyfrowo
9. Rozpoznawanie akordów (trójdźwięków, D⁷, a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą) w fakturze trzy- i czterogłosowej
10. Rozpoznawanie kadencji w przykładach (doskonała, rozszerzona, zawieszona, zwodnicza, plagalna)

11. Analiza słuchowa i wzrokowa funkcji harmonicznycy w utworze opartym na akordach triady i D^7 , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą, wtrąceń.
12. Zapisywanie jednogłosowych dyktand pamięciowych ze słyszalnym akompaniamentem lub bez akompaniamentu opartych o materiał dźwiękowy gam i skal
13. Zapis granych na fortepianie lub odtwarzanych z płyty dyktand melodycznych: homofonicznych i polifonizujących w kluczu wiolinowym i basowym
14. Śpiew i zapis dyktand w transpozycji o sekundę.
15. Uzupełnianie zapisu nutowego w partyturze
16. Korygowanie błędnego zapisu nutowego w partyturze
17. Zapis dyktand harmonicznycy (piony akordowe, funkcje)
18. Określanie barw instrumentalnych i głosów wokalnych w przykładach z literatury muzycznej i ich nazewnictwo polskie i włoskie
19. Określanie rejestru brzmienia dźwięków, motywów, fraz realizowanych przez różne instrumenty na przykładzie z literatury muzycznej
20. Śpiewanie jednego głosu z równoczesnym graniem pozostałych w kluczu wiolinowym i basowym
20. Śpiewanie z równoczesnym stukaniem lub klaskaniem dwugłosowych ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (melodia tonalna, modalna) przez jednego ucznia.
21. Realizacja głosem z poprawną intonacją solfeżu w kluczu wiolinowym i basowym literowo i solmizacyjnie
22. Realizacja ćwiczeń solfeżowych w duetach, z akompaniamentem
23. Pionowy śpiew dwugłosu.
24. Realizacja struktur rytmicznych metrycznych (posiadających kreski taktowe) grupy rytmiczne przypadające na jedną ćwierćnutę i dłuższe wartości oraz grupy stosowane w metrum 3/8
25. Zapis dyktand rytmicznych jedno- i dwugłosowych w metrum 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 oraz 6/4 i 3/2 realizowanych przez instrumenty perkusyjne lub jako zapis rytmu z melodii
26. Zapisywanie dyktand melodyczno – rytmicznych dwugłosowych realizowanych przez dwa różne instrumenty perkusyjne i melodyczny
27. Uzupełnianie oznaczeń artykulacyjnych i podstawowych technik wykonawczych w przykładzie.
28. Realizacja ćwiczenia przygotowanego i wyszukanego przez ucznia lub zapoznanie się z artykułem dotyczącym kształcenia słuchu

III ROK NAUKI INSTRUMENTALISTYKA, RYTMIKA, WOKALISTYKA

1. Śpiew gam (dur z odmianami, moll z odmianami) do siedmiu znaków od różnych stopni (literowo, solmizacją, cyfrowo) naturalnie, a także w sposób zrytmizowany, w kanonie.
2. Śpiewanie nazwami literowymi skal modalnych, góralskiej i cygańskich, pentatoniki hemitonicznej i anhemitonicznej, gamy chromatycznej regularnej
3. Śpiew dźwięków prowadzących gamy, jej tetrachordów, triady.
4. Rozpoznawanie skal – materiału dźwiękowego, na którym oparte są przykłady.
5. Słuchowe rozpoznawanie i zapis (symbolem, dźwiękami) interwałów pojedynczych i podwójnych, złożonych, struktur interwałowych/cyfrowych
6. Śpiew interwałów od podanych dźwięków, interwałów charakterystycznych w gamach molowych (do 2 znaków)
7. Śpiew struktur interwałowych
8. Śpiew akordów (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą) dźwiękami, składnikami, cyfrowo
9. Rozpoznawanie akordów (trójdźwięków, (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą) w fakturze trzy- i czterogłosowej
10. Rozpoznawanie kadencji w przykładach (doskonała, rozszerzona, zawieszona, zwodnicza, płagalna)
11. Analiza słuchowa i wzrokowa funkcji harmonicznycy w utworze opartym na akordach triady, pobocznych, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą, wtrąceń.

12. Zapisywanie jednogłosowych dyktand pamięciowych ze słyszalnym akompaniamentem lub bez akompaniamentu opartych o materiał dźwiękowy gam i skal
13. Zapis granych na fortepianie lub odtwarzanych z płyty dyktand melodycznych: homofonicznych i polifonizujących w kluczu wiolinowym i basowym
14. Śpiew i zapis dyktand w transpozycji o sekundę.
15. Uzupełnianie zapisu nutowego w partyturze
16. Korygowanie błędnego zapisu nutowego w partyturze
17. Zapis dyktand harmoniczných (piony akordowe, funkcje)
18. Zapis dyktand atonalnych.
19. Określanie barw instrumentalnych i głosów wokalnych w przykładach z literatury muzycznej i ich nazewnictwo polskie i włoskie
20. Określanie rejestru brzmienia dźwięków, motywów, fraz realizowanych przez różne instrumenty na przykładzie z literatury muzycznej
21. Śpiewanie jednego głosu z równoczesnym graniem pozostałych w kluczu wiolinowym i basowym
22. Śpiewanie z równoczesnym stukaniem lub klaskaniem dwugłosowych ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (melodia tonalna, modalna, atonalna) przez jednego ucznia.
23. Realizacja głosem z poprawną intonacją solfeżu w kluczu wiolinowym, altowym i basowym literowo i solmizacyjnie
24. Realizacja ćwiczeń solfeżowych w duetach, z akompaniamentem
25. Pionowy śpiew dwu- i trzygłosu.
26. Realizacja struktur rytmicznych metrycznych (posiadających kreski taktowe) grupy rytmiczne przypadające na jedną ćwierćnutę i dłuższe wartości oraz grupy stosowane w metrum 3/8
27. Zapis dyktand rytmicznych jedno-, dwu-, trzygłosowych w metrum 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 oraz 6/4 i 3/2 i polimetrycznych realizowanych przez instrumenty perkusyjne lub jako zapis rytmu z melodii
28. Zapisywanie dyktand melodyczno – rytmicznych dwu-, trzygłosowych realizowanych przez różne instrumenty perkusyjne i melodyczne
29. Uzupełnianie oznaczeń artykulacyjnych i podstawowych technik wykonawczych w przykładzie.
30. Realizacja ćwiczenia przygotowanego i wyszukanego przez ucznia lub zapoznanie się z artykułem dotyczącym kształcenia słuchu

IV ROK NAUKI INSTRUMENTALISTYKA, RYTMIKA, WOKALISTYKA

1. Śpiew gam (dur z odmianami, moll z odmianami) do siedmiu znaków od różnych stopni (literowo, solmizacją, cyfrowo) naturalnie, a także w sposób zrytmizowany, w kanonie.
2. Śpiewanie nazwami literowymi skal modalnych, góralskiej i cygańskich, pentatoniki hemitonicznej i anhemitonicznej, całotonowej, gamy chromatycznej regularnej
3. Śpiew dźwięków prowadzących gamy, jej tetrachordów, triady.
4. Rozpoznawanie skal – materiału dźwiękowego, na którym oparte są przykłady.
5. Słuchowe rozpoznawanie i zapis (symbolem, dźwiękami) interwałów pojedynczych i podwójnych, złożonych, struktur interwałowych/cyfrowych
6. Śpiew interwałów od podanych dźwięków, interwałów charakterystycznych w gamach molowych (do 4 znaków)
7. Śpiew struktur interwałowych
8. Śpiew akordów (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_+ , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą) dźwiękami, składnikami, cyfrowo
9. Rozpoznawanie akordów (trójdźwięków, (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_+ , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą i czterodźwięków z dodaną septymą) w fakturze trzy- i czterogłosowej
10. Rozpoznawanie kadencji w przykładach (doskonała, rozszerzona, zawieszona, zwodnicza, plagalna)

11. Analiza słuchowa i wzrokowa funkcji harmoniczych w utworze opartym na akordach triady, pobocznych, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą, czterodźwięków z dodaną septymą, wtrąceń.
12. Zapisywanie jednogłosowych dyktand pamięciowych ze słyszalnym akompaniamentem lub bez akompaniamentu opartych o materiał dźwiękowy gam i skal
13. Zapis granych na fortepianie lub odtwarzanych z płyty dyktand melodycznych w kluczu wiolinowym, basowym i kluczach c i polifonizujących w kluczu wiolinowym, basowym
14. Śpiew i zapis dyktand w transpozycji o sekundę.
15. Uzupełnianie zapisu nutowego w partyturze
16. Korygowanie błędnego zapisu nutowego w partyturze
17. Zapis dyktand harmoniczych (piony akordowe, funkcje)
18. Zapis dyktand atonalnych.
19. Określanie barw instrumentalnych i głosów wokalnych w przykładach z literatury muzycznej i ich nazewnictwo polskie i włoskie
21. Śpiewanie jednego głosu z równoczesnym graniem pozostałych w kluczu wiolinowym, basowym, sopranowym, altowym, tenorowym
22. Śpiewanie z równoczesnym stukaniem lub klaskaniem dwugłosowych ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (melodia tonalna, modalna, atonalna) przez jednego ucznia.
23. Realizacja głosem z poprawną intonacją solfeżu w kluczu wiolinowym, basowym, kluczach c literowo i solmizacyjnie
24. Realizacja ćwiczeń solfeżowych w duetach, z akompaniamentem
25. Pionowy śpiew dwu- i trzygłosu.
26. Realizacja struktur rytmicznych metrycznych (posiadających kreski taktowe i bez kreski) grupy rytmiczne przypadające na jedną ćwierćnutę i dłuższe wartości oraz grupy stosowane w metrum $3/8$
27. Zapis dyktand rytmicznych jedno-, dwu-, trzy- i czterogłosowych w metrum $2/4$, $3/4$, $4/4$, $5/4$, $3/8$, $6/8$, $9/8$, $12/8$ oraz $6/4$ i $3/2$ i polimetrycznych realizowanych przez instrumenty perkusyjne lub jako zapis rytmu z melodii
28. Zapisywanie dyktand melodyczno – rytmicznych dwu-, trzy- czterogłosowych realizowanych przez różne instrumenty perkusyjne i melodyczne
29. Realizacja ćwiczenia przygotowanego i wyszukanego przez ucznia lub zapoznanie się z artykułem dotyczącym kształcenia słuchu

V I VI ROK NAUKI INSTRUMENTALISTYKA, RYTMIKA (różny stopień trudności)

1. Śpiew gam (dur z odmianami, moll z odmianami) do siedmiu znaków od różnych stopni (literowo, solmizacją, cyfrowo) naturalnie, a także w sposób zrytmizowany, w kanonie.
2. Śpiewanie nazwami literowymi skal modalnych, góralskiej i cygańskich, pentatoniki hemitonicznej i anhemitonicznej, całotonowej, 2+1, gamy chromatycznej regularnej
3. Śpiew dźwięków prowadzących gamy, jej tetrachordów, triady.
4. Rozpoznawanie skal – materiału dźwiękowego, na którym oparte są przykłady.
5. Słuchowe rozpoznawanie i zapis (symbolem, dźwiękami) interwałów pojedynczych i podwójnych, złożonych, struktur interwałowych/cyfrowych
6. Śpiew interwałów od podanych dźwięków, interwałów charakterystycznych w gamach molowych (do 4 znaków)
7. Śpiew struktur interwałowych
8. Śpiew akordów (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. z dodaną sekstą, a. tristanowskiego) dźwiękami, składnikami, cyfrowo
9. Rozpoznawanie akordów (trójdźwięków, (trójdźwięków, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. tristanowskiego, a. z dodaną sekstą i czterodźwięków z dodaną septymą, modulacji) w fakturze czterogłosowej
10. Rozpoznawanie kadencji w przykładach (doskonała, rozszerzona, zawieszona, zwodnicza, nepolitańska, plagalna)

11. Analiza słuchowa i wzrokowa funkcji harmoniczych w utworze opartym na akordach triady, pobocznych, D^7 , D^9 , D^9_{+} , a. chopinowskiego, a. tristanowskiego, a. z dodaną sekstą, czterodźwięków z dodaną septymą, wtrąceń, nodulacji.
12. Zapisywanie jednogłosowych dyktand pamięciowych ze słyszalnym akompaniamentem lub bez akompaniamentu opartych o materiał dźwiękowy gam i skal
13. Zapis granych na fortepianie lub odtwarzanych z płyty dyktand melodycznych w kluczu wiolinowym, basowym i kluczach c i polifonizujących w kluczu wiolinowym, basowym
14. Śpiew i zapis dyktand w transpozycji o sekundę.
15. Uzupełnianie zapisu nutowego w partyturze
16. Korygowanie błędnego zapisu nutowego w partyturze
17. Zapis dyktand harmoniczych (piony akordowe, funkcje)
18. Zapis dyktand atonalnych, bitonalnych, bimodalnych.
19. Określanie techniki dźwiękowej w przykładach z literatury muzycznej.
20. Śpiewanie jednego głosu z równoczesnym graniem pozostałych w kluczu wiolinowym, basowym, sopranowym, altowym, tenorowym
22. Śpiewanie z równoczesnym stukaniem lub klaskaniem dwugłosowych ćwiczeń melodyczno-rytmicznych (melodia tonalna, modalna, atonalna) przez jednego ucznia.
23. Realizacja głosem z poprawną intonacją solfeżu w kluczu wiolinowym, basowym, kluczach c literowo i solmizacyjnie
24. Realizacja ćwiczeń solfeżowych w duetach, z akompaniamentem
25. Pionowy śpiew dwu- i trzy-, czterogłosu.
26. Realizacja struktur rytmicznych metrycznych (posiadających kreski taktowe i bez kreski) grupy rytmiczne przypadające na jedną ćwierćnutę i dłuższe wartości oraz grupy stosowane w metrum 3/8
27. Zapis dyktand rytmicznych jedno-, dwu-, trzy- i czterogłosowych metrycznych i polimetrycznych, z zastosowaniem synkop realizowanych przez instrumenty perkusyjne lub jako zapis rytmu z melodii
28. Zapisywanie dyktand melodyczno – rytmicznych dwu-, trzy- czterogłosowych realizowanych przez różne instrumenty perkusyjne i melodyczne
29. Realizacja ćwiczenia przygotowanego i wyszukanego przez ucznia lub zapoznanie się z artykułem dotyczącym kształcenia słuchu

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

1) Sprawdziany pisemne polegające na słuchowym i wzrokowym rozpoznawaniu zjawisk muzycznych. Każdy sprawdzian jest skonstruowany tak, aby zawierał zagadnienia ujęte w treściach przeznaczonych na dany rok nauki.

- kartkówki
- testy słuchowe z poszczególnych działów tematycznych
- sprawdzian pisemno-słuchowy (na koniec semestru) jest testem podsumowującym z większego zakresu materiału

2) Praktyczne ćwiczenia przygotowane w domu.

- ćwiczenia solfeżowe do realizacji głosem
- ćwiczenia solfeżowe do realizacji głosem z równoczesnym graniem na fortepianie
- ćwiczenia rytmiczne realizowane tataizacją i stukając
- ćwiczenia melodyczno-rytmiczne do realizacji wokalne z równoczesnym stukaniem
- ćwiczenia dwu i wielogłosowe do realizowane jako śpiew z równoczesnym graniem
- ćwiczenia wyszukane przez ucznia samodzielnie
- ewentualnie testy, zadania na stronach internetowych: www.quizizz.com, itp.

3) Zadania i ćwiczenia wykonywane przez ucznia na lekcji:

- ćwiczenia grupowe
- ćwiczenia indywidualne

- ćwiczenia polegające na ocenie interpretacji własnej i współwykonawców

4) Aktywność na lekcjach

5. Kryteria oceniania

1. Stopień opanowania ww. materiału
2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego/lub wypełnianie kart pracy
4. Sumienna realizacja prac domowych.
5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

mgr R. Kurylak-Goląb

ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT **(II ETAP EDUKACYJNY)**

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń zdobywa podstawową wiedzę z zakresu materiału dźwiękowego, elementów notacji muzycznej, metroritmiki, budowy skal, gam, interwałów i akordów.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń w praktyce wykorzystuje poznane wiadomości w tworzeniu i określaniu zapisu muzycznego. Posługuje się edytorem nut.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń:

- 1) definiuje podstawowe cechy dźwięku;
- 2) zna zasady pisowni muzycznej (pięciolinia, nazwy oktaw, sposoby zapisywania nut i pauz, klucze: wiolinowy, basowy, altowy);
- 3) rozróżnia określenia: skala, gama, tonacja;
- 4) zna budowę gamy durowej (naturalnej) i gamy molowej (we wszystkich odmianach);
- 5) zna budowę pentatoniki bezpółtonowej oraz skal: modalnych, całotonowej, chromatycznej regularnej i góralskiej;
- 6) zna budowę trójdźwięków (durowy i molowy we wszystkich postaciach, (zwiększony i zmniejszony) oraz budowę dominanty septymowej (we wszystkich postaciach) z rozwiązaniem;
- 7) definiuje podstawowe pojęcia metroritmiczne;
- 8) zna podział wartości rytmicznych;
- 9) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w różnego rodzaju taktach;
- 10) zna budowę interwałów prostych i złożonych;
- 11) określa interwały charakterystyczne z rozwiązaniami (major naturalny, minor naturalny i harmoniczny);
- 12) definiuje podstawowe elementy dzieła muzycznego (melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, artykulacja, kolorystyka).

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:

- 1) stosuje poznane zasady notacji muzycznej;
- 2) zapisuje za pomocą edytora nutowego jeden głos i dwugłos (z wykorzystaniem agogiki, dynamiki i metroritmiki);

- 3) rozpoznaje gamy durowe naturalne i gamy molowe (we wszystkich odmianach) do siedmiu znaków przykluczowych;
- 4) określa pokrewieństwo tonacji;
- 5) buduje pentatonikę bezpółtonową, skale modalne, skalę całotonową i chromatyczną regularną;
- 6) określa i buduje poznane trójdźwięki oraz dominantę septymową z rozwiązaniem;
- 7) stosuje poznane wartości rytmiczne i zasady ich grupowania;
- 8) określa i buduje poznane interwały;
- 9) rozwiązuje poznane interwały charakterystyczne;
- 10) transponuje melodię (do innego klucza, tonacji i oktaw);

3. Materiał nauczania

1. Podstawowe elementy notacji muzycznej
2. Interwały
3. Gamy durowe i molowe
4. Trójdźwięki
5. Akordy dominantowe
6. Rytm muzyczny
7. Dźwięk
8. Elementy dzieła muzycznego
9. Edycja nut
10. Skale
11. Diatonika, chromatyka, enharmonia
12. Dynamika, agogika, artykulacja, skróty pisowni muzycznej
13. Ozdobniki

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- 1) Odpowiedź ustna
 - krótka odpowiedź na pytanie
 - odpowiedzi ustne obejmujące większą partię materiału lub trzy ostatnie tematy lekcyjne.
- 2) Sprawdziany pisemne
 - cząstkowe sprawdziany pisemne sprawdzające opanowanie bieżących zagadnień
 - sprawdziany pisemne określające stopień opanowania materiału teoretycznego, obejmujące większą partię materiału
 - kartkówki obejmujące co najwyżej trzy ostatnie tematy lekcyjne
- 3) Prace domowe.
- 4) Ćwiczenia realizowane podczas lekcji
 - ćwiczenia – w zeszytach, przy tablicy, przy fortepianie,
 - analiza przykładów nutowych
- 5) Aktywność na lekcjach

5. Kryteria oceniania

1. Stopień opanowania ww. materiału
2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego/lub wypełnianie kart pracy
4. Sumienna realizacja prac domowych.
5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

LITERATURA MUZYCZNA (II ETAP EDUKACYJNY)

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, znajomością głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń wykazuje się znajomością rozpoznawania wybranych dzieł muzycznych, określania ich przynależności do stylu epoki historycznej.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń wykazuje się umiejętnością rozpoznawania i określania elementów muzyki, faktury muzycznej, środków wyrazu, sposobów kształtowania dzieła muzycznego oraz charakterystycznych cech podstawowych form i gatunków muzycznych.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń posiłkuje się znajomością aparatu wykonawczego właściwego dla danej epoki w dziejach muzyki.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń przyswaja podstawowe wiadomości o pieśniach, tańcach, instrumentach i zespołach, zwyczajach i obrzędach w polskiej kulturze ludowej oraz o stylizacjach muzyki ludowej w kompozycjach XIX i XX wieku.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń:

1) wykazuje znajomość dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok w dziejach muzyki:

a) starożytna Grecja,

b) średniowiecze,

c) renesans,

d) barok,

e) klasycyzm,

f) romantyzm,

g) wiek XX i XXI;

2) charakteryzuje twórczość:

- a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
- b) czołowych kompozytorów: J.S. Bacha, W.A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego;
- 3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
 - a) historycznego,
 - b) narodowego,
 - c) indywidualnego;
- 4) porządkuje chronologicznie:
 - a) szkoły kompozytorskie,
 - b) sylwetki kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
 - c) gatunki i formy muzyczne.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń:

- 1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, określającymi:
 - a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metroritmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
 - b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
- 2) określa i charakteryzuje:
 - a) współczynniki dzieła muzycznego,
 - b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
 - c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;
- 3) określa funkcje muzyki, różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
- 4) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich i rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń:

- 1) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych;
- 2) określa sposoby ich stosowania – w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń:

- 1) zna regiony muzyczne Polski;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o zwyczajach i obrzędach;
- 3) wykazuje się znajomością pieśni i tańców ludowych oraz instrumentarium ludowego;
- 4) określa znaczenie polskiego folkloru muzycznego dla twórczości wybranych twórców muzyki XIX i XX wieku;
- 5) zna przykłady stylizacji muzyki ludowej oraz wykorzystania folkloru w sposób in crudo.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);

- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej
Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla literatury muzycznej;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury muzycznej w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

3. Materiał nauczania

I ROK NAUCZANIA

1. Podział na epoki historyczne – funkcje i rodzaje muzyki, kompozytorzy, kierunki
2. Terminy, pojęcia, zjawiska zw. z dziełem muzycznym w kontekście rozwoju historycznego
3. Folklor muzyczny – cechy i znaczenie.

II ROK NAUCZANIA

1. Główne techniki kompozytorskie, formy i gatunki muzyczne na przestrzeni epok
2. Analiza dzieł muzycznych
3. Twórczość wybranych kompozytorów.

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- 1) Sprawdziany
- 2) Odpowiedzi ustne
- 3) Prace domowe
- 4) Aktywność na zajęciach.

5. Kryteria oceniania

1. Stopień opanowania ww. materiału
2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego/lub wypełnianie kart pracy
4. Sumienna realizacja prac domowych.
5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

mgr A. Pęcherzewska-Hadrych

HISTORIA MUZYKI (II ETAP EDUKACYJNY)

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki, bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, niezbędnych do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych, obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne.

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznym i oraz faktami w celu rozumienia muzyki w jej ciągłości historycznej.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń wykazuje się znajomością chronologii dziejów muzyki.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki, bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, niezbędnych do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych, obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi, określającymi:

a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metryka, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,

b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);

2) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej oraz potrafi rozwinąć stosowane w partyturze skróty nazw instrumentów orkiestry;

3) określa i charakteryzuje:

a) współczynniki dzieła muzycznego,

b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,

c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;

4) określa funkcje muzyki, różnie rozumiane w poszczególnych epokach;

5) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok;

6) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych, sposoby ich stosowania w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń:

1) wykazuje znajomość chronologii epok w dziejach muzyki:

a) ośrodki kulturowe starożytności, ze szczególnym uwzględnieniem Grecji i Rzymu,

b) średniowiecze,

c) renesans,

d) barok,

e) klasycyzm,

f) romantyzm,

g) wiek XX i XXI;

2) charakteryzuje twórczość:

- a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
- b) wybranych kompozytorów w powiązaniu z biografią (G. de Machaut, J. des Prez, G.P. Palestrina, J.S. Bach, G.F. Haendel, J. Haydn, W.A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, R. Wagner, G. Verdi, M. Karłowicz, K. Szymanowski, B. Bartok, I. Strawiński, O. Messiaen, W. Lutosławski);

3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:

- a) historycznego,
- b) lokalnego, narodowego,
- c) indywidualnego,
- d) reprezentatywnych szkół kompozytorskich od średniowiecza do XXI wieku,
- e) głównych nurtów lub kierunków stylistycznych w muzyce XX i XXI wieku;

4) porządkuje chronologicznie:

- a) epoki w aspekcie historycznych i kulturowych determinantów cesur periodyzacyjnej natury,
- b) szkoły kompozytorskie,
- c) sylwetki kompozytorów i teoretyków reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
- d) gatunki i formy muzyczne,
- e) techniki kompozytorskie,
- f) instrumenty i obsady wykonawcze.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok;
- 5) rozpoznaje rodzaj zapisu muzycznego.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego

3. Materiał nauczania

I ROK NAUCZANIA

1. Wprowadzenie. Hipotezy na temat muzyki czasów prehistorycznych
2. Kultura muzyczna starożytnej Mezopotamii, Izraela, Grecji i Rzymu

3. Ogólna charakterystyka średniowiecza w muzyce
4. Chorał gregoriański
5. Pozaliturgiczne formy muzyki religijnej wczesnego średniowiecza
6. Twórczość Hildegardy z Bingen
7. Świecka monodia okresu średniowiecza: twórczość trubadurów, truwerów, minnesingerów i meistersingerów
8. Początki wielogłosowości w muzyce europejskiej: organum, szkoła St. Martial, szkoła Notre Dame
9. Ars antiqua, ars nova, ars subtilior, trecento
10. Muzyka I połowy XV wieku
11. Instrumentarium i rola instrumentów w muzyce średniowiecza
12. Muzyka polskiego średniowiecza
13. Ogólna charakterystyka muzyki renesansu
14. Religijne formy muzyki wokalne renesansu: motet i msza
15. Świeckie formy muzyki wokalne renesansu: chanson i madrygał
16. Instrumentarium i muzyka instrumentalna renesansu
17. Szkoły niderlandzkie
18. Renesans we Włoszech: szkoła rzymska i szkoła wenecka
19. Renesans w Niemczech, chorał protestancki
20. Renesans we Francji i w Hiszpanii
21. Muzyka angielska czasów elżbietańskich, wirginaliści angielscy
22. Muzyka polska okresu renesansu
23. Ogólna charakterystyka baroku w muzyce
24. Opera barokowa – camerata florencka, opera rzymska, wenecka, francuska i angielska

II ROK NAUCZANIA

1. Barokowe formy wokalne-instrumentalne: kantata, oratorium, pasja, msza
2. Formy typowe dla muzyki organowej okresu baroku
3. Barokowe formy cykliczne: sonata i suita.
4. Klawesyniści francuscy
5. Rozwój stylu koncertującego w okresie baroku
6. Życie i twórczość J.S. Bacha
7. Życie i twórczość J.F. Haendla
8. Muzyka polska w okresie baroku
9. Szkoły przedklasyczne
10. Ogólna charakterystyka klasycyzmu w muzyce. Rozwój orkiestry
11. pera w okresie klasycyzmu
12. Cykl sonatowy w okresie klasycyzmu
13. Życie i twórczość J. Haydna
14. Życie i twórczość W.A. Mozarta
15. Życie i twórczość L. van Beethovena
16. Muzyka polska czasów stanisławowskich
17. Ogólna charakterystyka muzyki XIX wieku
18. Życie i twórczość F. Schuberta
19. Życie i twórczość C.M. Webera
20. Życie i twórczość F. Mendelssohna-Bartholdy'ego
21. Życie i twórczość R. Schumanna

III ROK NAUCZANIA

1. Pieśń w twórczości romantyków i neoromantyków
2. Romantyczna miniatura instrumentalna
3. Styl brillant. Nurt wirtuozowski w muzyce XIX wieku

4. Życie i twórczość N. Paganiniego
5. Muzyka polskiego preromantyzmu
6. Życie i twórczość F. Chopina
7. Życie i twórczość F. Liszta
8. Życie i twórczość J. Brahmsa
9. Rozwój symfoniki w okresie romantyzmu, nurt programowy
10. Sonata i koncert w okresie romantyzmu
11. Opera włoska XIX wieku
12. Opera francuska XIX wieku
13. Opera niemiecka XIX wieku, R. Wagner i jego koncepcja dramatu muzycznego
14. Życie i twórczość S. Moniuszki
15. Muzyka polska okresu pomoniuszkowskiego
16. Szkoły narodowe II poł. XIX wieku: szkoła rosyjska, czeska, skandynawska, hiszpańska
17. Muzyka niemieckiego neoromantyzmu
18. Muzyka francuska końca XIX wieku
19. Impresjonizm
20. Ekspresjonizm

IV ROK NAUCZANIA

1. Neoklasycyzm w muzyce polskiej i europejskiej XX wieku
2. Witalizm
3. Młoda Polska w muzyce
4. Życie i twórczość Karola Szymanowskiego
5. Dodekafonia, serializm, szkoła darmsztadzka, Nowa Złożoność
6. Twórczość O. Messiaena
7. Element przypadkowości w muzyce XX i XXI wieku: muzyka stochastyczna, aleatoryzm, muzyka graficzna
8. Poszukiwania kolorystyczne w muzyce XX i XXI wieku, muzyka elektroniczna
9. Mikrotonowość i spektralizm
10. Tendencje redukcjonistyczne w muzyce XX i XXI w.: minimalizm, postmodernizm
11. Zjawiska z pogranicza muzyki i innych sztuk w twórczości kompozytorów XX i XXI w.
12. Muzyka polska II połowy XX wieku i początków XXI w.
13. Twórczość W. Lutosławskiego
14. Twórczość K. Pendereckiego

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- 1) Sprawdziany:
 - teoretyczne (pisemny i ustny) - waga 4
 - słuchowe (pisemny i ustny) - waga 4
 - kartkówka – waga 2
- 2) Prezentacja multimedialna - waga 4
- 3) Praca pisemna – waga 3
- 4) Praca domowa - waga 2
- 5) Praca na lekcji – waga 1
- 6) Aktywność na lekcji – waga 2
- 7) Udział w konkursie szkolnym lub w szkolnych eliminacjach do konkursu ogólnopolskiego: dodatkowa ocena 6 o wadze 3
- 8) Uzyskanie tytułu laureata konkursu szkolnego lub udział w konkursie ogólnopolskim w charakterze reprezentanta szkoły: dodatkowa ocena 6 o wadze 4
- 9) Uzyskanie tytułu laureata konkursu ogólnopolskiego: ocena celująca na semestr (nie zwalnia z obowiązku obecności na zajęciach)

5. Kryteria oceniania

1. Stopień opanowania ww. materiału
2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego
4. Sumienna realizacja prac domowych.
5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

mgr A. Pęcherzewska - Hadrych

FORMY MUZYCZNE (II ETAP EDUKACYJNY)

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi, niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego. Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi z zakresu wiedzy o formie muzycznej umożliwiającymi poznanie różnych sposobów kształtowania i konstruowania utworu muzycznego.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń wykorzystuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieła muzycznego.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń prezentuje wnioski z analizy dzieła muzycznego, przedstawia i uzasadnia własne stanowisko.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi, niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego
Uczeń:

1) posługuje się terminami i pojęciami określającymi:

a) elementy dzieła muzycznego (melodyka, harmonika, rytmika, dynamika, agogika, artykulacja, kolorystyka),

b) rodzaje faktury muzycznej (instrumentalna, wokalna, monofoniczna, polifoniczna, homofoniczna),

c) elementarne współczynniki formy (motyw, fraza, zdanie, okres muzyczny),

d) zasady kształtowania dzieła muzycznego (szeregowanie, okresowość, ewolucyjność);

2) rozpoznaje elementarne współczynniki formy muzycznej oraz ich współdziałanie w tworzeniu struktur formalnych, faktury, energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;

3) rozpoznaje formy i gatunki stanowiące materiał analityczny:

a) dwuczęściowe, trzyczęściowe, wieloczęściowe:

– forma reprzyzowa,

– formy figuracyjne,

– tańce stylizowane,

– pieśń,

– rondo,

b) formy tematyczne:

– fuga,

– forma wariacyjna,

– forma sonatowa,

c) formy cykliczne instrumentalne:

– cykl suitowy,

– cykl sonatowy.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

- 1) analizuje, wnioskuje i opisuje elementarne współczynniki formy współdziałające w tworzeniu złożonych struktur formalnych;
- 2) analizuje, wnioskuje i opisuje zjawiska w zakresie energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;
- 3) rozpoznaje techniki kompozytorskie:
 - a) imitacyjną (ścisłą i swobodną),
 - b) wariacyjną,
 - c) przetworzeniową,
 - d) dodekafoniczną,
 - e) serialną,
 - f) aleatoryczną;
- 4) porównuje zjawiska związane z procesami ewolucyjnymi określonej formy lub gatunku muzycznego;
- 5) dostrzega cechy stylistyczne w odniesieniu do twórczości danego kompozytora oraz porównuje środki techniki kompozytorskiej różnych twórców.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń rozpoznaje i porównuje poprzez analizę słuchową, wzrokową, wzrokowo-słuchową formy i gatunki muzyczne z różnych epok i różnych twórców.

3. Materiał nauczania

I i II ROK NAUCZANIA

1. Elementy dzieła muzycznego
2. Faktura muzyczna i jej rodzaje
3. Zasady kształtowania dzieła muzycznego
4. Budowa okresowa
5. Forma reprzyzowa
6. Formy figuracyjne
7. Tańce stylizowane
8. Pieśń
9. Rondo
10. Fuga
11. Forma wariacyjna
12. Forma sonatowa
13. Cykl sonatowy
14. Suita

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- 1) Sprawdziany
- 2) Prace domowe
 - analizy dzieła muzycznego
 - prezentacje
- 3) Odpowiedzi ustne
 - analizy dzieła muzycznego
- 4) Aktywność na lekcji.

5. Kryteria oceniania

1. Stopień opanowania ww. materiału
2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego/lub wypełnianie kart pracy
4. Sumienna realizacja prac domowych.

5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

mgr R. Kurylak-Gołąb, mgr P. Ptach-Dembska

HARMONIA (II ETAP EDUKACYJNY)

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i sposób łączenia akordów w ramach systemu tonalnego dur-moll;
- 2) poznaje zasady rozwiązywania składników dysonansowych w akordzie;
- 3) kształci umiejętność rozumienia podstawowych pojęć harmoniczych.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmoniczych

Uczeń rozpoznaje akordy oraz określa ich funkcje.

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmoniczych

Uczeń realizuje na instrumencie, w śpiewie zespołowym i w formie pisemnej konstrukcje harmoniczne.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń tworzy przebiegi harmoniczne.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) zna cechy harmoniki funkcyjnej;
- 2) zna podstawowe pojęcia z zakresu harmonii funkcyjnej, posługuje się nimi i wykorzystuje je do opisu zjawisk harmoniczych;
- 3) zna zasady budowy, określania i łączenia trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków jako akordów głównych, pobocznych i wtrąconych, w układzie czterogłosowym, w różnych odmianach skali majorowej i minorowej;
- 4) zna następujące rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
- 5) zna zasady budowy, łączenia i rozwiązywania różnych form dominanty dysonansowej (dominanta z podwójnym opóźnieniem, septymowa, septymowa bez prymy, nonowa, nonowa bez prymy, dominanta alterowana, dominanta chopinowska);
- 6) zna zasady logiki funkcyjnej, harmonizowania melodii i realizacji basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
- 7) zna różne rodzaje dźwięków obcych: osiągnięte razem z akordem (opóźnienia) i w czasie trwania akordu: przejściowe, pomocnicze, wyprzedzające, oderwane i zamienne);
- 8) zna zjawisko alteracji i akord tristanowski;
- 9) zna zasady wychylenia modulacyjnego oraz modulacji diatonicznej, chromatycznej i enharmonicznej;
- 10) zna pojęcia dotyczące przewyciężania systemu dur-moll: bitonalność, politonalność, poliharmonika, centralizacja tonalna;
- 11) zna charakterystyczne cechy harmoniki XX wieku wynikające z zastosowanego materiału dźwiękowego (skale całotonowe, dwunastodźwiękowe, pentatoniczne, wąskozakresowe, modalne, modi messiaenowskie) oraz wykorzystanych akordów (tercjowe, kwartowe, sekundowe) i brzmienia (harmonika sonorystyczna);
- 12) zna zasady analizy harmonicznej.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmoniczych

Uczeń:

- 1) na podstawie zapisu nutowego, dokonując analizy słuchowej, rozpoznaje poznane akordy i wynikające z nich relacje funkcyjne, kadencje, wychylenia modulacyjne, modulacje, progresje;
- 2) rozróżnia w zapisie nutowym składniki akordu (w tym dysonujące), dźwięki obce i alterowane;
- 3) potrafi odczytać treść harmoniczną podaną w postaci basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
- 4) określa poznane zagadnienia harmoniczne w utworach utrzymanych w harmonice dur- -moll;
- 5) potrafi wskazać w utworach XX wieku charakterystyczne cechy harmoniki oraz zastosowane środki harmoniczne (skala, seria, akordy, współbrzmienia, centra tonalne).

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmoniczych

Uczeń:

- 1) realizuje na fortepianie różne rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
- 2) realizuje pisemnie i na fortepianie konstrukcje harmoniczne z użyciem poznanych akordów, według podanego sopranu, basu lub funkcji, oraz nazw literowych akordów i stopni; odtwarza zapisane konstrukcje na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym;
- 3) realizuje pisemnie i na fortepianie różne rodzaje modulacji w formie krótkich przebiegów, zawierających wszystkie elementy procesu modulacyjnego;
- 4) wykorzystuje w swoich ćwiczeniach poznane środki harmoniki XX wieku, zwracając uwagę na odpowiedni dla danej konwencji stylistycznej lub techniki kompozytorskiej dobór dźwięków, współbrzmień, akordów i skal.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń:

- 1) tworzy, w oparciu o poznaną wiedzę i zasady dotyczące języka harmonicznego, własne zadania różnorodne pod względem faktury, formy, obsady wykonawczej i stylistyki;
- 2) potrafi zaprezentować własne zadanie (na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym).

3. Materiał nauczania

I ROK NAUCZANIA

I Wprowadzenie do nauki przedmiotu Harmonia

1. Harmonia – co to za przedmiot ?
2. Akustyczne podstawy harmonii tonalnej
3. Podstawowe pojęcia z zasad muzyki wykorzystywane w harmonii (akord, skala, gama, tonacja)
4. Rodzaje harmoniki
 - a. harmonia tonalna, rozszerzona
 - b. inne systemy funkcyjne

II Akordy triady bez przewrotów

1. Akordy triady bez przewrotu.
 - a. budowanie akordów triady i nazewnictwo akordów
 - b. akordy dur w minorze i moll w majorze
2. Układ czterogłosowy SATB
 - a. układ skupiony
 - b. układ rozległy
 - c. budowanie akordów triady bez przewrotu w układzie SATB
3. Łączenie akordów triady bez przewrotu
 - a. drogą najbliższą/ściśle (w stosunku kwinty i sekundy)
 - b. swobodne 1 (w stosunku kwinty i sekundy)

c. swobodne 2 (w stosunku kwinty i sekundy)

4. Błędy harmoniczne.

III Akordy triady w przewrotach

1. Akordy triady w przewrotach

a. I przewrót - konstrukcja w SATB

b. II. przewrót - konstrukcja w SATB

c. budowanie akordów triady w przewrotach

2. Łączenie akordów triady w przewrotach i bez przewrotu

a. metoda płynnego łączenia

IV Bas cyfrowany dla trójdźwięków

1. Podstawowe wiadomości o basie cyfrowanym

2. Oznaczenia cyfrowe dla trójdźwięków bez przewrotu i w przewrotach

3. Realizacja zadań z basem cyfrowanym

V Dominanta septymowa i nonowa

1. Budowa wszystkich możliwych akordów zbudowanych na V stopniu (trójdźwięku, czterodźwięku i

pięciodźwięku na V stopniu oraz akordów bez prymy)

2. Dominanta septymowa - charakterystyka ogólna akordów

a. budowanie akordów

b. rozwiązywanie regularne

c. rozwiązywanie nieregularne

d. bas cyfrowany dla D^7

3. Dominanta nonowa - charakterystyka ogólna akordów

a. budowanie akordów

b. rozwiązywanie regularne

c. rozwiązywanie nieregularne

d. bas cyfrowany dla D^9

4. Dominanta septymowa i nonowa bez prymy - charakterystyka ogólna akordów

a. rozwiązywanie akordów

b. bas cyfrowany dla trójdźwięków i czterodźwięków zmniejszonych i półzmniejszonych

c. wtrącenia D^7 i D^9 bez prymy

VI Kadencje

1. Kadencje zawieszono

2. Kadencje doskonałe

3. Kadencje plagalne

II ROK NAUCZANIA

I Trójdźwięki poboczne bez przewrotu i w przewrotach

1. Trójdźwięki poboczne - charakterystyka ogólna akordów

a. budowanie akordów pobocznych

2. Łączenie akordów triady i pobocznych bez przewrotu

a. droga najbliższą/ściśle (w stosunku kwinty, tercji i sekundy)

b. swobodne 1 (w stosunku kwinty, tercji i sekundy)

c. swobodne 2 (w stosunku kwinty, tercji i sekundy)

3. Łączenie akordów triady i pobocznych bez przewrotu i w przewrotach

4. Inne akordy poboczne

II Kadencje

1. Kadencje zawieszono
2. Kadencje doskonałe
3. Kadencje zwodnicze
4. Kadencje neapolitańskie
5. Kadencje plagalne

III Cztero- i pięciodźwięki na wszystkich stopniach gamy

1. Utrwalenie akordu na V st. Rozwiązanie na T, T_{VI} i T_{III}.
2. Akordy z dodaną septymą – budowa i rozwiązanie
3. Akordy z dodaną noną – budowa i rozwiązanie
4. Trójdzźwięki z dodaną sekstą – budowa i rozwiązanie.
5. Różnice pomiędzy S_{II}⁷ a S⁶
6. Bas cyfrowany dla cztero- i pięciodźwięków naturalnych

IV Zboczenie modulacyjne

1. Wtrącenia dominant
 - a. wtrącenia zwykłe
 - b. wyrzutnia, elipsa
 - c. wtrącenie wsteczne
 - d. wtrącenia do wtrąceń
2. Progresje modulujące i niemodulujące.
3. Harmonizowanie melodii.

V Basso continuo i faktura organowa

1. Zestawienie wszystkich symboli basu cyfrowanego dla trój- i czterodźwięków
2. Poznanie z zapisu cyfrowego stosowanego w II połowie XVII wieku
3. Faktura organowa - 2+1, 3+1, 4+1 i inne układy - wprowadzenie do faktury 3-głosowej i 5-głosowej
4. Realizacja chorałów Bacha, Krebsa
5. Analiza harmoniczna dzieł barokowych

III ROK NAUCZANIA

I Dźwięki obce

1. Dźwięki obce I rodzaju
 - a. opóźnienia pojedyncze
 - b. opóźnienia podwójne
2. Dźwięki obce II rodzaju
3. Analiza i podpisywanie funkcji pod nutami
4. Figurowanie melodii z własną harmonizacją
5. Akord chopinowski - budowa i wykorzystanie w kadencji

II Modulacje

1. Modulacja diatoniczna
 - a. bliska/prosta
 - b. daleka w górę koła
 - c. daleka w dół koła
 - d. złożona
2. Alteracja (niemodulująca)- podstawowe zagadnienia
 - a. budowanie akordów alterowanych i zapis funkcyjny
 - b. akord tristanowski
3. Modulacja chromatyczna (alteracja modulująca)

- a. przez alterację jednego z akordów
- b. zestawienie tercjowe
- 4. Modułacja enharmoniczna
 - a. modułacja enharmoniczna przez czterodźwięk zmniejszony
 - b. modułacja enharmoniczna przez czterodźwięk naturalny
 - c. inne

III Układy dwu-, trzy- i wielogłosowe

- 1. Podstawy kontrapunktu dwugłosowego
- 2. Układy trzygłosowe chóralne
- 3. Układy wielogłosowe (kwintet dęty, kwintet smyczkowy)

IV Elementy harmoniki współczesnej

- 1. Współczesne techniki – przewyciężanie systemu dur-moll
 - a. inna akordyka
 - b. politonalność
 - c. modalność i atonalność
 - d. serializm
- 2. Analiza przykładów muzycznych XX i XXI w.

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

1) Sprawdziany pisemne

- testy cząstkowe i testy o większym zakresie materiału pozwalające ocenić opanowane przez ucznia umiejętności określone w programie danej klasy

2) Praktyczne ćwiczenia przygotowane w domu.

- ćwiczenia pisemne
- ćwiczenia do realizacji na fortepianie
- zadania twórcze

3) Zadania indywidualnych i grupowych podczas lekcji pozwalające ocenić opanowane przez ucznia umiejętności określone w programie danej klasy

4) Analiza postępów ucznia od początku roku szkolnego, a także od początku nauki przedmiotu (kontrola okresowa: sprawdza większą partię materiału i końcowa: podsumowuje umiejętności na zakończenie etapu edukacji)

5) Aktywność na lekcjach

5. Kryteria oceniania

- 1. Stopień opanowania ww. materiału
- 2. Zaangażowanie w pracę na lekcji.
- 3. Rzetelne prowadzenie zeszytu przedmiotowego/lub wypełnianie kart pracy
- 4. Sumienna realizacja prac domowych.
- 5. Uzyskiwanie wyników na konkursach przedmiotowych.
- 6. Samodzielny rozwój i zainteresowanie przedmiotem.

CHÓR SM II st.

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Muzykowanie zespołowe.

Uczeń kształci umiejętności pracy w zespole, odpowiedzialności za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa.

Uczeń świadomie posługuje się oddechem i aparatem głosowym.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej.

Uczeń zna literaturę realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Prezentacja muzyki chóralnej.

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń :

- 1) posiada umiejętność współpracy w grupie;
- 2) zachowuje prawidłową postawę w śpiewie, umożliwiającą operowanie ciałem w sposób najbardziej efektywny;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny).

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń :

- 1) posiada wiedzę niezbędną do rozwoju techniki wokalne;
- 2) świadomie posługuje się techniką wokalną, pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów – w partiach chóralnych dzieł a cappella oraz dzieł wokalno- instrumentalnych ;
- 3) dąży do realizacji rozwoju artystycznego poprzez wzbogacanie swojej wiedzy i doskonalenie umiejętności wokalnych.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń :

- 1) posiada odpowiednią wiedzę na temat literatury chóralnej różnych epok, stylów i gatunków muzycznych oraz związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 2) zna sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych i wokalno-instrumentalnych;
- 3) zna elementarne zasady współdziałania choru z zespołem instrumentalnym;
- 4) posiada wiedzę na temat elementów dzieła muzycznego i ich struktury formalnej, niezbędnej do poprawnej realizacji utworów wokalnych oraz dzieł wokalno-instrumentalnych;
- 5) samodzielnie (z pomocą dyrygenta) wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń :

- 1) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) posiada umiejętność samodzielnego, właściwego odczytania zapisu

nutowego oraz zawartych w utworze treści;

3) dba o estetykę zachowania się na scenie oraz w sposób świadomy kontroluje swoje emocje podczas prezentacji;

4) dba o dyscyplinę wykonawczą;

5) potrafi przekazać słuchaczowi emocje zawarte w kompozycji;

6) aktywnie uczestniczy w różnych formach działalności na rzecz rozwoju kultury, w szczególności życia muzycznego.

3. Materiał nauczania

I – III rok nauki

- Kształcenie prawidłowej emisji głosu
- ćwiczenia rozluźniające
- ćwiczenia artykulacyjne
- Ćwiczenia fonacyjne
- Ćwiczenia oddechowe
- Ćwiczenia dykcyjne
- Wykonawstwo artystyczne utworów (repertuar zawarty w programie nauczania przedmiotu)
- Praca nad utworem
- Czynny udział w koncertach
- Czynny udział w konkursach chóralnych (jeśli są organizowane)
- Udział w warsztatach chóralnych (jeśli są organizowane)

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

1) Ćwiczenia praktyczne/wykonawcze realizowane podczas lekcji:

- realizacja partii swojego głosu
- wykazanie znajomości tekstu
- ocenianie barwy głosu, frazowania
- ćwiczenia oddechowe, artykulacyjne, fonacyjne, dykcyjne i intonacyjne

2) Wiedza teoretyczna

- znajomość epoki, stylu, kompozytora wykonywanego utworu
- analiza utworu

3) Zadania przygotowane w domu

- przygotowanie partii swojego głosu
- obejrzenie koncertu/wykonania w Internecie

4) Praca na lekcji i zaangażowanie

5) Czynny udział w koncertach.

5. Kryteria oceniania

1. Osiągnięte umiejętności.
2. Udział w występach.
3. Wiedza o autorze i wykonywanym repertuarze.
4. Dyscyplina artystyczna, odpowiednie zachowanie.
5. Zaangażowanie się w pracę na zajęciach.

ORKIESTRA SM II st.

1. Wymagania ogólne nauczania przedmiotu

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze symfonicznej.

Uczeń zdobywa kompetencje: wiedzę, umiejętności techniczne i wyrazowe pozwalające na pracę w orkiestrze, w miarę możliwości w orkiestrze symfonicznej.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego.

Uczeń rozwija umiejętności wspólnego pokonywania problemów i realizacji zadań w grupie oraz poznaje etos pracy zespołowej oraz partnerskiej współpracy.

2. Wymagania szczegółowe nauczania przedmiotu

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze.

uczeń:

- dysponuje techniką gry na instrumencie, służącą do przygotowania partii orkiestrowych
- posiada wiedzę z zakresu notacji muzycznej, umożliwiającą mu prawidłowe odczytanie utworu
- wykorzystuje wiedzę z zakresu stylów muzycznych, historii muzyki, harmonii, form muzycznych w przygotowaniu partii orkiestrowych
- koryguje elementy intonacji, rytmu, dynamiki, agogiki oraz artykulacji w celu osiągnięcia spójnego brzmienia grupy instrumentów
- czyta nuty a vista w stopniu umożliwiającym szybkie zapoznanie się z tekstem utworu
- właściwie odczytuje gesty dyrygenta i realizuje je w odpowiedni sposób
- samodzielnie przygotowuje powierzoną mu partię orkiestrową
- realizuje wskazówki dyrygenta i koncertmistrza, dotyczące wykonania i interpretacji utworu
- w podstawowym zakresie improwizuje oraz dokonuje transpozycji
- jest współodpowiedzialny za końcowy efekt pracy orkiestry
- świadomie współtworzy dzieło muzyczne
- współpracuje z dyrygentem, koncertmistrzem i innymi muzykami w kwestii wypracowania i realizacji zamysłu interpretacji dzieła
- podporządkowuje się przyjętym celom nadrzędnym
- potrafi porozumieć się z innymi członkami orkiestry
- odczytuje wskazówki i gesty dyrygenta
- zachowuje się na estradzie odpowiednio do okoliczności
- korzysta z technik komunikacji w opracowywaniu nowych zagadnień oraz rozwiązywaniu problemów
- posiada doświadczenie w zakresie metod organizacji pracy orkiestry

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

uczeń:

- poznaje specyfikę gry na innych instrumentach
- tworzy i rozwija relacje osobiste w orkiestrze
- pokonuje w grupie stres, treść oraz trudności związane z grą zespołową
- zdobywa doświadczenia i umiejętności poprzez współpracę z innymi muzykami
- jest zainteresowany poznawaniem repertuaru orkiestrowego
- chętnie bierze udział w prezentacjach publicznych.

3. Materiał nauczania

I – III rok nauki

1. Czytanie partii a vista

2. Wykonawstwo artystyczne utworów orkiestrowych z repertuaru muzyki klasycznej i innej (dobór repertuaru skorelowany jest z programem koncertów środowiskowych oraz z repertuarem dyplomowym)
3. Praca nad utworem ze szczególnym zwróceniem uwagi na specyfikę wykonawstwa utworów w poszczególnych sekcjach, elementów istotnych podczas wykonywania partii orkiestrowej, palcowanie, dostosowania gry do reszty grupy
4. Kształtowanie prawidłowej postawy przy grze na siedząco oraz występów scenicznych
5. Czynny udział w koncertach
6. Czynny udział w konkursach (jeśli są organizowane)
7. Udział w warsztatach orkiestrowych (jeśli są organizowane)

4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- praca ucznia podczas zajęć grupowych;
- wewnętrzne przesłuchania (np. zabawa w symulację przesłuchań do orkiestry);
- występy w ramach orkiestry szkolnej.
- praca nad utworami orkiestrowymi;
- postępy uczniów w grze zbiorowej;

5. Kryteria oceniania

1. Osiągnięte umiejętności
2. Zaangażowanie się w pracę na zajęciach.
3. Koleżeństwo i relacje z innymi uczniami
4. Udział w występach.
5. Wiedza o autorze i wykonywanym repertuarze.
6. Dyscyplina artystyczna, punktualność.

III WARUNKI UZYSKIWANIA OCEN ORAZ POPRAWY SWOICH WYNIKÓW

1. Ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje oceny:
 - a) bieżące - wśród ocen bieżących dopuszczalne jest stosowanie plusów i minusów.
 - b) semestralne - ocena semestralna jest oceną pełną
 - c) końcowe - ocena końcowa jest średnią wyliczoną z ocen z I i II semestru.
 - d) znaki – np. wpis BZ – brak zadania, dotyczących uczniów nieobecnych podczas sprawdzianu, podczas lekcji, na której sprawdzana była praca domowa.
2. Nauczyciel ma obowiązek wystawić przynajmniej trzy oceny częściowe w ciągu semestru. oceny powinny być wystawiane systematycznie.
3. Każdy uczeń powinien posiadać taką samą ilość ocen za zadania określone w poszczególnych rubrykach, za wyjątkiem ocen za dodatkowe zadania, które realizują niektórzy uczniowie.
4. Uczeń lub jego rodzice mogą zgłosić zastrzeżenia do Dyrektora Szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tych ocen. Zastrzeżenia takie zgłasza się od dnia ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, nie później jednak niż w terminie dwóch dni roboczych od dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Ustalona przez komisję ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna z wyjątkiem negatywnej rocznej oceny z zajęć edukacyjnych, która może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego. Uczeń, który nie zdał egzaminu poprawkowego podlega skreśleniu z listy uczniów, chyba że Rada Pedagogiczna wyrazi zgodę na powtarzanie klasy.
5. Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej otrzymał negatywną ocenę klasyfikacyjną z jednego albo dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych może przystąpić do egzaminu poprawkowego

z tych zajęć. Egzamin poprawkowy przeprowadza się nie później niż w ostatnim tygodniu ferii letnich.

6. Sprawdziany z przedmiotów teoretycznych

- a) powinny zostać sprawdzone przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od dnia napisania pracy
- b) nauczyciel po sprawdzeniu prac powinien omówić wyniki
- c) sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom na wniosek ucznia lub jego rodziców
- d) nauczyciel przechowuje sprawdzone przez siebie pisemne prace kontrolne uczniów do końca danego roku szkolnego.
- e) uczeń nieobecny na sprawdzianie pisze go w najbliższym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

7. Każda ocena (poza oceną celującą) może być poprawiana raz, w najbliższym terminie wyznaczonym przez nauczyciela. W wyniku poprawy poprzednia ocena zostaje usunięta. Niedokonanie poprawy w wyznaczonym czasie odbiera możliwość poprawiania w terminach późniejszych, zwłaszcza bardzo odległych.

8. Niezrealizowanie pracy domowej w wyznaczonym terminie oznacza otrzymanie bieżącej oceny niedostatecznej. Poprawa oceny może nastąpić w sposób opisany w pkt 7.

9. Uczeń może być nieprzygotowany do zajęć trzy razy w ciągu semestru, zgłasza to nauczycielowi na początku zajęć. Realizacja materiału, z którego usprawiedliwił się musi być dokonana na najbliższych zajęciach.

10. W przypadku nieobecności powyżej 50% uczeń może być nieklasyfikowany zgodnie z obowiązującymi postanowieniami WSO. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny. Uczeń nieklasyfikowany z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny za zgodą Rady Pedagogicznej.

11. Uczeń, który uzyskał ze wszystkich zajęć edukacyjnych średnią ocen co najmniej 4,75 i co najmniej stopień bardzo dobry z przedmiotu głównego, otrzymuje promocję z wyróżnieniem do klasy programowo wyższej.

IV OGÓLNE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE DLA PRZEDMIOTÓW TEORETYCZNYCH, CHÓRU I ORKIESTRY

OCENA CELUJĄCA:

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu oceny bardzo dobre lub wyższe,
- biegle posługuje się nabytymi umiejętnościami i wiedzą,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje umiejętności,
- był aktywny na zajęciach,
- sumiennie realizował zadania domowe
- wykazuje się dużym zainteresowaniem przedmiotu

oraz w ramach zajęć chóru i orkiestry:

- brał udział w koncertach szkolnych, próbach, przesłuchaniach, festiwalach chóralnych

OCENA BARDZO DOBRA

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu średnią co najmniej 83%
- opanował w pełnym zakresie materiał nauczania dla danej klasy/roku nauki,

- pracował systematycznie w ciągu roku szkolnego (semestru),
- wykazuje się samodzielnością w rozwoju swych umiejętności,
- był aktywny na zajęciach,
- sumiennie realizował zadania domowe

oraz w ramach zajęć chóru i orkiestry:

- brał udział w koncertach szkolnych.

OCENA DOBRA:

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu 63%
- nie opanował w pełnym zakresie materiału nauczania dla danej klasy/roku nauki,
- pracował w ciągu roku szkolnego (semestru),
- nie był dostatecznie samodzielny w realizacji ćwiczeń praktycznych,
- był aktywny na zajęciach,
- realizował zadania domowe

oraz w ramach zajęć chóru i orkiestry:

- brał udział w koncertach szkolnych.

OCENA DOSTATECZNA:

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu średnią co najmniej 51%
- nie opanował materiału nauczania dla danej klasy, a poziom jego osiągnięć odpowiadał w większości wymaganiom edukacyjnym dla danej klasy/roku nauki, lecz częściowo był niższy,
- nie pracował systematycznie w ciągu roku szkolnego (semestru),
- nie był samodzielny w realizacji ćwiczeń praktycznych,
- nie był aktywny na zajęciach,
- nierzetelnie realizował zadania domowe

oraz w ramach zajęć chóru i orkiestry:

- brał udział w koncertach szkolnych.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu średnią co najmniej 43%
- nie opanował materiału nauczania dla danej klasy/roku nauki, a poziom jego osiągnięć odpowiadał częściowo wymaganiom edukacyjnym, lecz większości był niższy,
- niesumiennie pracował w ciągu roku szkolnego (semestru),
- w realizacji ćwiczeń praktycznych wymagał pomocy nauczyciela,
- nie był aktywny na zajęciach,
- nie realizował niektórych zadań domowych.

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Otrzymuje ją uczeń, który:

- uzyskał z testów sprawdzających, praktycznych ćwiczeń, zadań przygotowanych w domu średnią poniżej 43%
- nie opanował materiału nauczania dla danej klasy,
- niesumiennie pracował w ciągu roku szkolnego (semestru),
- nie potrafił zrealizować ćwiczeń praktycznych,
- nie był aktywny na zajęciach,
- nie przygotowywał się do zajęć i nie wykazywał zainteresowania przedmiotem.

V SKALA PROCENTOWA /PUNKTOWA OCEN

Oceny cząstkowe ustala się w stopniach szkolnych według skali stanowiącej procentowy przelicznik skali punktowej (z uśrednieniem):

1) egzaminy, testy podsumowujące, zadania domowe, odpowiedzi ustne z zakresu większej części materiału, uczestnictwo czynne w koncercie chóru lub orkiestry opanowanie dużej partii wokalne, instrumentalnej, itp. (za wyjątkiem opisanych na str. ocen wagowych z przedmiotu: Historia muzyki)

Ocena	Skrót literowy	Oznaczenie cyfrowe	Wyliczenie procentowe	Ilość punktów
celujący	cel	6	99 - 100 %	25
bardzo dobry plus	bdb+	5+	95 – 98 %	24
bardzo dobry	bdb	5	91 – 94 %	23
bardzo dobry minus	bdb	5-	87 – 90 %	22
bardzo dobry z dwoma minusami	bdb=	5=	83 – 86 %	21
dobry z dwoma plusami	db++	4++	79 – 82 %	20
dobry plus	db+	4+	75 – 78 %	19
dobry	db	4	71 – 74 %	18
dobry minus	db	4-	67 – 70 %	17
dobry z dwoma minusami	db=	4=	63 – 66 %	16
dostateczny plus	dst+	3+	59 – 62 %	15
dostateczny	dst	3	55 – 58 %	14
dostateczny minus	dst-	3-	51 – 54 %	13
dopuszczający plus	dop+	2+	47 – 50 %	12
dopuszczający	dop	2	43 – 46 %	11
niedostateczny	ndst	1	do 42 %	10

2) kartkówki, odpowiedzi ustne, zadania domowe z mniejszego zakresu materiału, itp. (za wyjątkiem opisanych na str. ocen wagowych z przedmiotu: Historia muzyki):

Ocena	Skrót literowy	Oznaczenie cyfrowe	Wyliczenie procentowe	Ilość punktów
plus bardzo dobry	bdb+	5+	98 - 100 %	24
bardzo dobry	bdb	5	94 – 97 %	23
minus bardzo dobry	bdb	5-	90 – 93 %	22
bardzo dobry z dwoma minusami	bdb=	5=	86 – 89 %	21
dobry z dwoma plusami	db++	4++	82 – 85 %	20
dobry plus	db+	4+	78 – 81 %	19
dobry	db	4	73 – 77 %	18
dobry minus	db	4-	69 – 72 %	17
dobry z dwoma minusami	db=	4=	65 – 68 %	16
plus dostateczny	dst+	3+	61 – 64 %	15
dostateczny	dst	3	57 – 60 %	14
minus dostateczny	dst-	3-	53 – 56 %	13
plus dopuszczający	dop+	2+	48 – 52 %	12
dopuszczający	dop	2	44 – 47 %	11
niedostateczny	ndst	1	do 43 %	10